

Informes d'Impacte

#05. OCTUBRE 2024

EQUILIBRIS PRECARIS

L'impacte de la inflació
en les persones ateses per
Càritas Diocesana de Girona

#05

3 INTRODUCCIÓ

5 RESUM EXECUTIU

6 MARC CONTEXTUAL

6 *CONTEXT INFLACIONARI I EFECTES DIRECTES*

11 *PERFIL DE LES FAMÍLIES ATESES*

16 DADES D'IMPACTE

21 *ESTRATÈGIES I RENÚNCIES*

24 CONCLUSIONS

26 PROPOSTES

1

INTRODUCCIÓ

La missió de Càritas Diocesana de Girona és acollir les persones que es troben en situació o risc de pobresa i exclusió social, especialment les més vulnerables, acompanyant-les en el seu procés de promoció i desenvolupament integral, analitzant i incidint en les causes de la pobresa i treballant per la justícia social. L'entitat té com a objectiu permanent adaptar la seva acció als reptes socials de cada moment, acompanyant eficaçment les persones ateses i donant respostes adequades que garanteixin el desenvolupament integral i la promoció de les persones, així com l'exercici dels seus drets. Per això també pretén denunciar les causes que generen, o poden generar, pobresa i exclusió i treballar per la seva eradicació, instant a l'Administració que assumeixi les seves responsabilitats i posi a les persones en el centre de la seva actuació.

En aquest sentit, des de l'Observatori de la Pobresa i l'Exclusió Social de l'entitat, una de les eines que s'identifiquen per donar suport a la implementació d'aquests objectius són els informes d'impacte que analitzen, des d'una perspectiva propositiva, la realitat social de les persones acompanyades des dels projectes de l'entitat.

L'increment constant de la inflació, que s'ha intensificat especialment des de l'any 2022, ha afectat profundament les famílies en situació de més vulnerabilitat. L'augment sostingut i constatat dels preus durant períodes llargs, especialment en àmbits bàsics com l'alimentació, l'habitatge i els subministraments energètics, ha limitat severament la capacitat de moltes famílies per fer front a les seves necessitats diàries.

La inflació ha tingut un efecte acumulatiu; *plou sobre mullat* sobre la població més desfavorida, generant un escenari on les famílies amb menys ingressos es veuen obligades a fer renúncies importants i a adoptar estratègies de supervivència que afecten la seva qualitat de vida. Aquest informe té com a objectiu analitzar l'impacte d'aquesta situació econòmica en les llars ateses per Càritas Diocesana de Girona, centrant-se en àmbits essencials com els ingressos, les despeses en habitatge i subministraments, i les conseqüències derivades de la inflació en el benestar de les famílies.

En resum, aquest document ofereix una visió detallada de com la inflació ha impactat el dia a dia de les famílies més vulnerables, subratllant la necessitat de reforçar accions de suport i polítiques socials per afavorir la cobertura de drets, garantint que aquestes famílies les seves condicions de vida.

RESUM EXECUTIU

El 2022 va ser un any marcat per un fort augment de la inflació, especialment motivat per la guerra a Ucraïna, que va desencadenar importants disruptcions en els subministraments d'energia i aliments. Aquests increments van tenir un impacte immediat en sectors com l'energia i l'habitatge, augmentant el cost de la vida de forma notable. Tot i que el 2023 i el 2024 la inflació va començar a moderar-se, els **efectes acumulats** d'aquests dos anys segueixen sent significatius, **especialment per a les famílies més vulnerables**.

Des del febrer de 2022 fins al setembre de 2024, els preus dels aliments bàsics han experimentat un increment acumulat de més del 15%, mentre que el cost dels subministraments energètics i del lloguer ha augmentat al voltant del 12%.

El 90% de les famílies ateses ha hagut de modificar dràsticament els seus hàbits de consum, prioritzant la subsistència en detriment d'altres aspectes, també importants, per garantir una qualitat de vida digna. Això inclou la reducció de la despesa en alimentació i el fet de no poder mantenir els seus habitatges a temperatures adequades durant els mesos més freds, una situació que afecta més del **68%** de les famílies.

L'informe subratlla la importància del suport social en un context d'inflació persistent, ja que l'increment del cost de la vida, combinat amb uns ingressos baixos, ha fet que moltes llars depenguin cada vegada més de les ajudes públiques o privades. **El 45% de les famílies ateses necessiten aquestes ajudes per cobrir les seves despeses bàsiques**, especialment en termes d'habitatge i alimentació, cosa que les situa en una situació de gran vulnerabilitat i risc de pobresa crònica.

Un altre aspecte crític és l'increment del cost de l'habitatge. Més del **30%** de les llars han patit augmentos significatius de lloguer o hipoteca, i moltes famílies no tenen accés a habitatges assequibles, fet que agreuja la seva situació de vulnerabilitat. Això no només es tradueix en la incapacitat de mantenir el seu habitatge actual, sinó que, fins i tot, un **49.2%** de les llars ha expressat la necessitat de canviar d'habitatge per motius econòmics, sense tenir els recursos per fer-ho.

Finalment, l'informe destaca la desigualtat existent en l'impacte de la inflació, ja que són les famílies amb menys recursos les que pateixen de manera desproporcionada els efectes d'aquesta crisi econòmica. Els sectors més afectats inclouen les llars nombroses, les famílies monoparentals i les llars amb membres en situació administrativa irregular, que en molts casos no poden accedir a ajudes de l'administració. Aquestes famílies tenen una capacitat molt limitada per respondre a l'augment dels preus, i sovint es veuen forçades a recórrer a mecanismes de supervivència com el sobreendeutament o el suport informal entre familiars i coneguts.

Aquest document conclou que l'augment de la inflació ha incrementat de manera significativa la vulnerabilitat social i econòmica de moltes famílies, subratllant la necessitat urgent d'actuar per mitigar-ne els efectes tant a curt com a llarg termini, per evitar que l'actual situació d'emergència es transformi en una crisi estructural. L'acció coordinada entre el sector públic i el tercer sector esdevé fonamental per assegurar que les famílies afectades rebin el suport necessari per fer front a aquesta nova vulneració de drets.

MARC CONTEXTUAL

3.1. CONTEXT DE LA INFLACIÓ I ELS SEUS EFECTES EN ELS DARRERS DOS ANYS

Com és sabut, en les economies de mercat, els preus dels productes i els serveis varien. Per tal de mesurar adequadament aquestes fluctuacions hi ha un consens ampli en utilitzar un indicador ben conegut, l'índex de preus de consum (IPC), construït a partir dels preus d'una cistella determinada de productes que consumeix la població. En conseqüència, quan el nivell general de preus augmenta, es parla d'inflació, i quan disminueix, de deflació. Cada producte de la cistella hi té un pes específic sempre en funció del consum que se'n fa, de manera que s'ha de tenir en compte que l'IPC s'erigeix en una mesura ponderada del conjunt de preus amb relació al consum; així mateix, la inflació és l'augment de l'IPC en comparació amb el mateix període de l'any anterior.

En qualsevol cas, la inflació suposa una pèrdua de poder adquisitiu de la moneda, és a dir, amb la mateixa quantitat de diners es poden adquirir menys bens i/o serveis. Com a conseqüència les persones, encara que mantinguin els seus ingressos, perden capacitat compra i, en conseqüència, capacitat de cobertura de les seves necessitats.

Hi ha un cert consens en considerar que un nivell òptim d'inflació –ja que es parteix de la base que una certa pujada de preus és necessària– se situa en el 2 %. Entre el 2 % i el 10 % se sol parlar d'inflació moderada. Quan aquesta es troba entre el 11 % i el 1000 % es tracta d'una inflació galopant, i per sobre del 1000 % d'hiperinflació, escenari extremadament temut i perillós en què la moneda perd el valor. En el punt en què no hi ha tan de consens és en quina és la millor manera d'intervenir políticament per controlar la inflació. Dins del marc del liberalisme, en un extrem es defensa la necessitat de refredar l'economia –que es tradueix en una reducció de la quantitat de diners que circula i reduint la despesa i la inversió públiques–fet que se sol associar a una moderació salarial, mentre que en l'altre s'aposta per intervenir en el mercat establint certs controls polítics sobre els preus, fet que comporta una moderació dels beneficis.

Bàsicament, a l'hora de calcular l'IPC, es mesuren els preus de tota una sèrie de productes que s'agrupen en: alimentació, calçat i vestit, habitatge i subministraments de la llar, salut, transport, oci, educació, restauració i altres varis.

CANVI DE TENDÈNCIA DURANT EL 2022

L'any 2022 va marcar l'inici d'un fort creixement de la inflació a nivell global, especialment a Europa, després de diversos anys amb taxes moderades. Aquest augment va ser desencadenat per una sèrie de factors, sent un dels més determinants la guerra a Ucraïna. El conflicte va alterar greument les cadenes de subministrament internacionals, especialment en sectors estratègics com l'energia i l'alimentació. Rússia, un dels principals proveïdors de gas natural i petroli a Europa, va reduir les seves exportacions

a causa de les sancions econòmiques imposades pels països occidentals, fet que va disparar els preus de l'energia.

A més a més, Ucraïna, un dels grans exportadors de cereals del món, va veure interrompuda la seva producció i exportació, fet que va generar un augment dels preus dels aliments. Aquestes disruptcions en els subministraments van crear un augment de costos per a productors i distribuïdors, que van ser traslladats als consumidors finals en forma d'incrementos generalitzats de preus.

Com a conseqüència immediata, sectors com l'energia, els aliments i l'habitatge van experimentar les pujades més significatives. La inflació energètica, en particular, va tenir un impacte directe sobre les llars, amb increments del cost de l'electricitat, el gas i els combustibles, fet que va limitar el poder adquisitiu de moltes famílies. A més, els preus dels productes bàsics es van incrementar, afectant de manera desproporcionada les llars de rendes més baixes, que van haver de fer front a un augment substancial en el cost de la vida. Un nou repte per a un perfil de famílies que encara arrossegaven les conseqüències de crisis anteriors.

LA INFLACIÓ DURANT EL 2023

El comportament de la inflació durant el 2023 va presentar unes taxes dispars en funció de com i on es focalitza la mirada.

Una de les raons que expliquen la inflació més moderada a Espanya durant el 2023 és l'evolució dels preus dels aliments i begudes no alcohòliques, que van registrar un increment del 7,3% al desembre de 2023, una reducció de 1,7 punts percentuals respecte al mes anterior. Els preus de productes com la llet, ous, formatge, pa, cereals i carns van augmentar de manera menys pronunciada en comparació amb el desembre de 2022, quan aquests preus es van disparar fins al 15,7%. Així mateix, els preus de llegums i hortalisses van experimentar una disminució respecte a l'increment vist durant el 2022.

A més, aquesta tendència a la moderació va estar impulsada per una baixada persistent en els preus de l'energia. Al desembre de 2023, els productes energètics eren 6,4% més barats que el mateix mes de l'any anterior. Tot i que l'electricitat va experimentar una pujada mensual del 2,4% al desembre, el rebut mig va resultar un 17,3% més barat que al desembre del 2022. També, el gas natural i el gas ciutat van veure una reducció mensual del 0,8% respecte al novembre, amb una variació anual del -20,3% en comparació amb desembre de 2022.

Pel que fa a Catalunya, a desembre de 2023, la taxa d'inflació es va situar en un **3,2%**, lleugerament per sobre de la mitjana estatal del **3,1%**. En el cas català, els aliments van continuar amb increments elevats, tot i que es van moderar en comparació amb l'any anterior. Al desembre de 2023, els preus dels aliments van augmentar un **6,9%**, mentre que sectors com el **transport** i la **restauració i hostaleria** van registrar increments significatius del **5,6%** i el **5,3%**, respectivament. Destaca també una reducció important en els preus de l'**habitatge**, amb una caiguda del **-5,6%**.

Pel que fa a la demarcació de Girona, els preus van seguir una tendència similar a la del conjunt de Catalunya, tancant el 2023 amb un increment del **3,2%**. La compra d'aliments i begudes no alcohòliques va registrar un augment del **6,9%**, igual que a la resta de Catalunya. A nivell energètic, una de les dades més rellevants és la reducció dels preus de l'**electricitat**, el **gas** i altres combustibles, que van ser un **17,6%** més barats en comparació amb desembre de 2022. Així mateix, el preu de l'**aigua** va disminuir un **4,5%** respecte a l'any anterior.

En l'àmbit de l'habitatge, els **lloguers** a les comarques gironines van experimentar un increment del **3,2%**, similar al creixement registrat en el preu dels **vehicles nous**, que van ser un **3%** més cars a finals

de 2023 en comparació amb l'any anterior. És important destacar que, a finals de 2022, la demarcació de Girona va tancar amb un increment de preus del **5,8%**, 2,6 punts percentuals més que al final de 2023, quan es va situar en un **3,2%**. Al desembre de 2021, aquest índex es trobava en el **6,1%**.

En conclusió, el comportament de la inflació durant el 2023 va ser més moderat i equilibrat en comparació amb el 2022, reflectint una certa estabilització en diversos sectors.

LA INFLACIÓ DURANT EL 2024

A nivell estatal, Espanya va tancar el setembre de 2024 amb una inflació interanual de l'**1,5%**, mentre que la inflació subjacent, que exclou els aliments no elaborats i els productes energètics, es va situar en el **2,4%**. Aquest augment moderat de la inflació va ser impulsat principalment pels **costos energètics** i els **preus dels aliments**, que, tot i que van experimentar augments menors que en anys anteriors, encara es van mantenir per sobre del que seria habitual.

A Catalunya, la inflació durant el 2024 va mostrar signes de moderació en comparació amb l'any anterior, però va continuar afectant significativament les llars, especialment les més vulnerables. Segons l'Idescat, la variació interanual de l'IPC al setembre de 2024 es va situar en un **1,5%**, amb una inflació subjacent del **2,4%**. Tot i aquesta lleugera disminució respecte als nivells més elevats de 2022 i 2023, els preus en sectors clau, com l'**energia** i l'**alimentació**, continuaven sent problemàtics per a les famílies amb ingressos baixos.

A la demarcació de Girona, la inflació de 2024 va continuar impactant de manera significativa les llars, especialment en els preus dels aliments i els subministraments energètics. Tot i que l'IPC general es va moderar, sectors com l'**alimentació** van registrar augments de fins al **7%**, amb productes bàsics com la **llet** i els **cereals** mantenint-se a nivells elevats. Aquestes pujades van tenir un impacte profund en les famílies amb ingressos baixos, obligant-les a adoptar **estratègies de supervivència** per poder fer front a l'increment del cost de la vida.

LA INFLACIÓ ACUMULADA EN ELS DARRERS DOS ANYS

Tot i que la inflació ha mostrat signes de moderació durant els últims mesos, l'impacte acumulat dels darrers dos anys continua afectant de manera significativa les famílies, especialment les més vulnerables. Els preus dels béns essencials, com l'energia, l'habitatge i els aliments, han experimentat un augment sostingut que ha minvat el poder adquisitiu de moltes llars. Això ha obligat moltes famílies a adoptar estratègies de supervivència i renúncies per fer front a les necessitats bàsiques, amb un efecte especialment devastador en aquelles amb ingressos baixos. En conjunt, la pressió inflacionista acumulada segueix erosionant la capacitat d'estalvi i de consum de les famílies, agreujant la precarietat de moltes llars.

IMPACTE DE LA INFLACIÓ ACUMULADA EN BENS I SERVEIS ASSOCIATS:

Energia i subministraments

– **Acumulat 2022-2024:** La inflació en aquest sector ha estat notable, amb un augment aproximat del **15-18%**. Els increments més elevats es van registrar durant el 2022, especialment durant la primera meitat de l'any, impulsats per l'augment global dels costos energètics. Tot i que el 2023 es va moderar lleugerament, els preus acumulats han continuat afectant desproporcionadament les llars més vulnerables.

Aliments i begudes no alcohòliques

- **Acumulat 2022-2024:** Els preus dels aliments han experimentat un increment acumulat del **12-15%**. L'any 2022 va ser especialment crític, amb augments destacats en productes essencials. Malgrat la moderació observada el 2023 i 2024, els preus continuen sent molt més alts que en el període previ a la inflació.

Vestit i calçat

- **Acumulat 2022-2024:** Aquest sector ha mostrat una relativa estabilitat, amb una inflació acumulada d'entre **3-5%**. Tot i no experimentar els pics vistos en altres sectors, els preus han continuat pujant de manera constant.

Oci i cultura

- **Acumulat 2022-2024:** L'increment acumulat en oci i cultura s'ha situat entre el **6-8%**. Els augments més pronunciats es van registrar a finals del 2022, però des de llavors han seguit una trajectòria més estable.

Habitatge (lloguer i serveis associats)

- **Acumulat 2022-2024:** El preu de l'habitatge, especialment el lloguer, ha augmentat entre **10-12%** en els darrers dos anys. Els increments més grans es van produir durant el 2022, impulsats per l'escalada dels preus de l'energia i altres serveis associats. Tot i la moderació el 2023, l'impacte acumulat segueix sent rellevant.

Com a conclusió, aquest impacte acumulat de la inflació ha estat especialment sever en sectors com l'energia, els aliments i l'habitatge, cabdals en el nivell de flotació de la sostenibilitat de les famílies més vulnerables. Tot i que els increments mensuals es van moderar durant el 2023 i 2024, les famílies han hagut de suportar un cost acumulat important que segueix afectant la seva capacitat per cobrir les despeses bàsiques. Aquest escenari ha tingut conseqüències profundes, especialment per a les famílies més vulnerables.

ENTRE L'IMPACTE DE LA INFLACIÓ I L'ADOPCIÓ D'ESTRATÈGIES DE RENÚNCIA

L'informe anual d'anàlisi i perspectives de la Fundació Foessa de l'any 2022, que porta per títol *El coste de la vida y estrategias familiares para abordarlo*, recull els grans grups de productes tenen un pes significatiu en el consum de les llars, i es posa èmfasi en l'habitatge com a principal forat inflacionista que afecta la quotidianitat de les famílies. L'evolució de la variació anual de l'IPC entre gener de 2020, abans de la pandèmia de la COVID-19, i juny de 2022 mostra que les mesures de confinament van impactar molt negativament en la capacitat de consum de la població, mantenint una estabilitat d'índexs entre abril i desembre de 2020. A partir de mitjans del 2021, els preus van començar a augmentar de manera contínua, superant el 10% anual fins a arribar al 15,7% a finals de 2022.

El gener de 2021 marca l'inici d'un període d'alça de preus caracteritzat per tres dinàmiques principals:

- Les despeses essencials com l'habitatge, els aliments i el transport, que consumeixen la major part dels ingressos de les llars, van experimentar els increments més elevats.
- Les despeses en serveis de restauració, oci i altres béns quotidians també van registrar índexs de creixement molt per sobre de la tendència moderada dels anys anteriors.
- En contrast, les despeses en vestit, calçat, salut i educació van mostrar una moderació inflacionària.

Segons el mateix informe de 2022, qualsevol canvi significatiu en l'economia o fenomen social que empitjori les condicions de vida o l'accés als drets bàsics té un impacte més intens en les persones més vulnerables. Durant la dècada 2010-2020, tant les rendes del treball com les referents a la protecció social van patir una pèrdua constant de poder adquisitiu, una situació que es va agreujar amb l'actual crisi inflacionària, la qual cosa ha fet més difícil la vida diària per a molts col·lectius.

Els arguments de l'informe de 2022 es mantenen en 2023, com s'observa en l'informe de la Fundació Foessa porta per títol *Ingresos y gastos: una ecuación que condiciona nuestra calidad de vida*. Aquest document remarca que, des de la Gran Recessió del 2008, es va intensificar l'exclusió social, malgrat la recuperació percebuda després del 2015, que va ser pràcticament imperceptible per a les famílies en situació de més vulnerabilitat. Així, la realitat econòmica d'aquestes famílies, que ja era complicada com a conseqüència de l'impacte de crisis anteriors, es va veure encara més deteriorada per la pandèmia i la crisi inflacionària que la va acompanyar, impactant especialment les llars amb menys poder adquisitiu.

Amb una inflació més moderada, especialment gràcies a la desacceleració dels preus energètics i d'alguns aliments, es pot dir que l'economia de l'Estat espanyol va mostrar una notable resistència durant 2023. Això es va traduir en una millora del mercat laboral, amb una reducció de la taxa d'atur interanual i un augment en la qualitat del treball quant a hores treballades i contractació. Això sí, aquesta dinàmica positiva no ha estat equitativa ni suficient i, en tot cas, no ha arribat a les famílies que partien en situació d'especial dificultat.

No obstant això, les llars han perdut poder adquisitiu en termes reals, ja que durant aquest període els preus han crescut més que els ingressos. Aquest fet és especialment greu per en les llars amb menys recursos, que han hagut de conviure amb una escalada de preus en el seu dia a dia sense veure reflectit aquesta millora en els seus ingressos.

Segons l'informe anual d'anàlisi i perspectives de la Fundació Foessa del 2023, l'equació d'ingressos i despeses és clau per comprendre les condicions de vida de les llars. Un aspecte destacat és el pes significatiu que tenen les despeses d'habitatge i subministraments en el pressupost familiar. Segons dades de *l'Encuesta de Presupuestos Familiares de 2022*, de mitjana, un terç dels ingressos de les famílies es destinen directament a l'habitatge i subministraments (32 %), seguit dels aliments (16 %) i el transport (12 %). Les famílies amb menys recursos destinen dos euros de cada deu a l'alimentació, mentre que les amb més recursos només hi destinen un euro de cada deu (el preu dels productes és el mateix, però l'impacte en una economia més precària és molt més significatiu). A més, entre el 2006 i el 2022, les despeses destinades a béns essencials han augmentat, passant del 54 % al 60 %, especialment per cobrir l'habitatge, subministraments, alimentació i transport.

La partida més crítica del pressupost de les llars és la de l'habitatge i els subministraments. Des de la Gran Recessió, els preus dels habitatges han augmentat considerablement: adquirir-ne un s'ha encarat un 51 % des del 2015, i els habitatges nous han vist un increment del 74 %. Les famílies amb ingressos baixos opten pel lloguer, però els preus també han crescut un 8 % en aquest mateix període, segons l'INE. A més, els preus dels subministraments bàsics també han augmentat: l'aigua ha pujat un 88 %, l'electricitat un 71 % i el gas un 36 % durant el segle XXI. Tot i que aquesta tendència sembla haver-se moderat el 2023, la diferència entre els preus del 2020 i el 2022 és significativa, amb increments del 82 % en l'electricitat i del 180 % en els combustibles líquids per a calefacció.

Una de les conseqüències més visibles d'aquesta situació és la fragilitat econòmica creixent de les llars, moltes de les quals es troben per sota del llindar de la pobresa severa. El 2021, més de 3 milions de llars, el 16,8 % de la població, es trobaven en aquesta situació, comparat amb el 9,9 % del 2018. Aquesta

situació també es veu reflectida en l'augment dels endarreriments en el pagament de l'habitatge, que va passar del 5,8 % el 2018 al 6,2 % el 2021. Aquests endarreriments i la dificultat per cobrir despeses bàsiques evidencien l'acumulació de dificultats que porten a una cronicitat de la pobresa.

Tot i els esforços, moltes llars no aconsegueixen gaudir d'habitatges dignes ni condicions d'habitabilitat adequades. Això les porta a adoptar estratègies de renúncia, com escollir entre mantenir una temperatura adequada o cobrir altres necessitats bàsiques. La comparativa entre 2017 i 2022 mostra que el percentatge de famílies que no poden mantenir l'habitatge a una temperatura adequada ha augmentat del 8 % al 17 %, afectant més de 3,2 milions de llars de tot l'estat el 2022. Aquestes dificultats tenen conseqüències directes sobre la salut de les persones.

Finalment, l'anàlisi de les dades mostra una paradoxa: tot i l'augment dels ingressos des del 2014, la taxa de privació material severa no ha disminuït de manera proporcional, indicant que el creixement dels ingressos no ha estat suficient per fer front a l'augment del cost de la vida. La inflació i l'augment de preus en habitatge, subministraments, alimentació i transport han absorbit gran part dels ingressos addicionals, deixant moltes famílies amb recursos limitats per cobrir necessitats bàsiques. Això es tradueix en un augment de les privacions: més d'un terç de la població no pot afrontar una despesa imprevista que se li presenti.

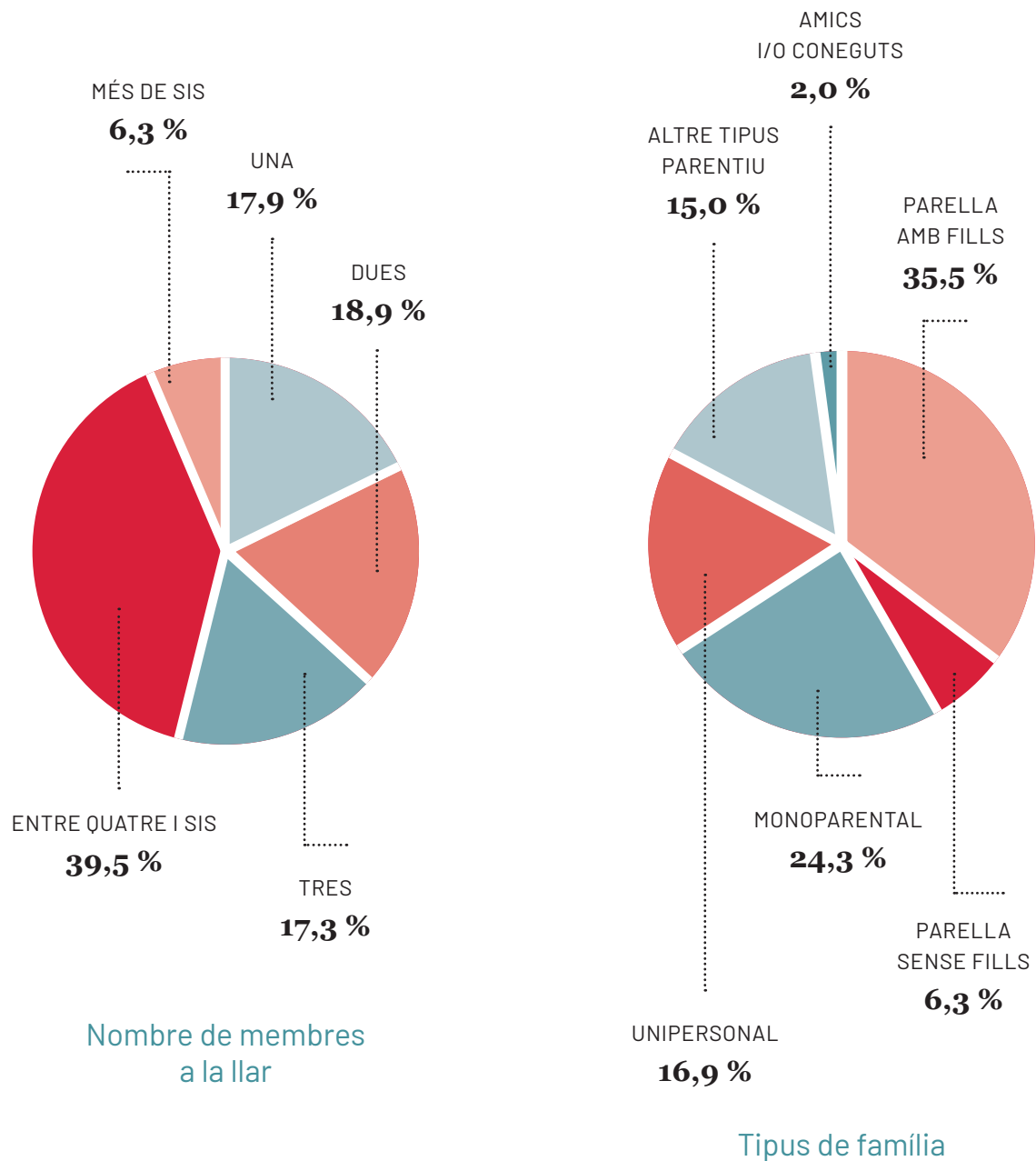
3.2. DADES DE PERFIL

Tot i que el perfil de les famílies enquestades no forma part de la hipòtesi central d'aquest estudi, aquestes dades proporcionen una visió clara del perfil de la població atesa per Càritas Diocesana de Girona. Això permet entendre millor les circumstàncies que envolten els diferents col·lectius vulnerables, oferint una imatge il·lustrativa de les dificultats que afronten. Aquestes dades resulten especialment útils per analitzar l'impacte desigual de l'increment de preus en funció dels diferents perfils. Les dades demostren que certs grups, com les llars nombroses o aquelles amb membres en situació administrativa irregular, estan particularment exposats a la pressió inflacionària. Això facilita l'anàlisi de com l'increment dels costos afecta de manera desigual diversos col·lectius i subratlla la necessitat de respostes específiques segons les seves característiques i necessitats concretes.

LLARS NOMBROSES I AMB MENORS A CÀRREC

Prop del 46% de les llars ateses, és a dir, unes 12.000 famílies, es poden considerar llars nombroses. Aquest col·lectiu, per les seves característiques, es troba en una situació especialment vulnerable davant del notable increment de preus provocat per una inflació disparada. L'augment dels costos en sectors essencials com l'alimentació, l'habitatge i els subministraments energètics afecta profundament aquestes famílies, que necessiten fer front a despeses més elevades per cobrir les necessitats bàsiques d'un nombre més gran de membres. Dins d'aquest grup, el 93% tenen menors a càrrec. Aquesta circumstància suposa una pressió afegida en àmbits com l'alimentació, la roba i l'educació, on l'alça general de preus ha estat especialment intensa.

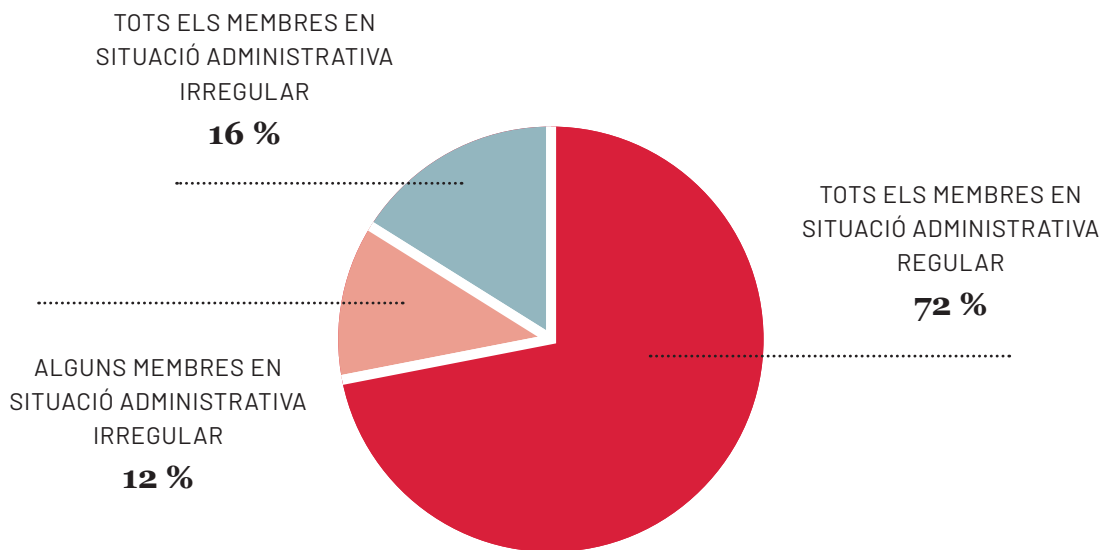
En aquest context, les famílies nombroses pateixen més dificultats per adaptar-se als canvis econòmics recents, ja que els seus ingressos no creixen a la mateixa velocitat que les seves despeses, cosa que fa augmentar la seva vulnerabilitat. Aquest fet les situa en un risc més alt d'exclusió social i de caiguda en la pobresa.

D'altra banda, entre les famílies amb menors a càrrec cal destacar les famílies monoparentals, que representen el 24,3% del total de famílies ateses. Aquest tipus d'estructura familiar sovint enfronta dificultats multiplicades, ja que compten amb un únic sostén econòmic i emocional. Les càrregues familiars es veuen agreujades per l'increment del cost de la vida, fet que limita les seves capacitats per fer front a les necessitats bàsiques, amb un impacte directe en la seva estabilitat econòmica i benestar familiar. Això fa que aquestes famílies requereixin d'un suport més intensiu per no quedar atrapades en situacions de vulnerabilitat permanent.

SITUACIÓ ADMINISTRATIVA

Si ens fixem en la situació administrativa de les que integren les llars acompanyades, podem observar que el 71,7% tenen tots els seus membres en situació administrativa regular. En un 11,6% dels caos, alguns membres es troben en situació regular i altres no. Finalment, en un 16,6% de les famílies cap membre es troba en situació administrativa regular, fet que suposa una dificultat afegida per accedir a recursos i drets, cosa que augmenta la vulnerabilitat d'aquestes famílies davant l'actual context econòmic.

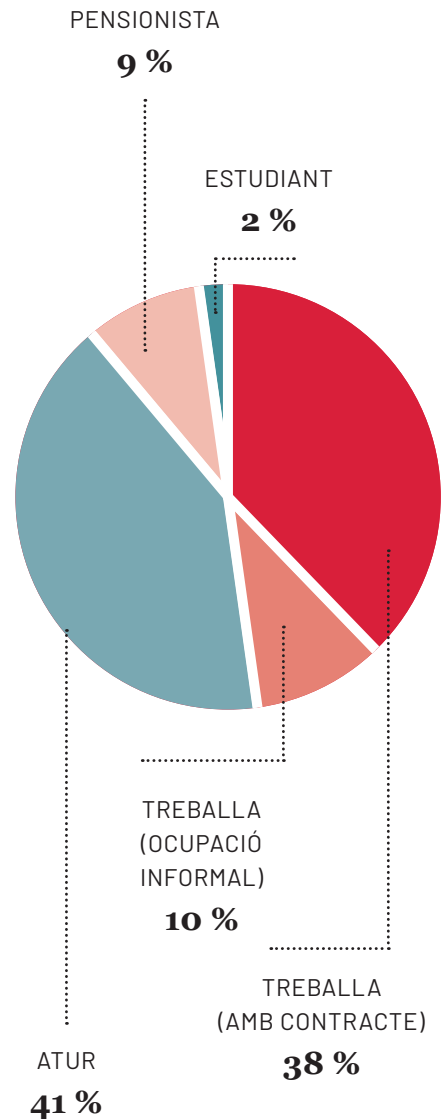
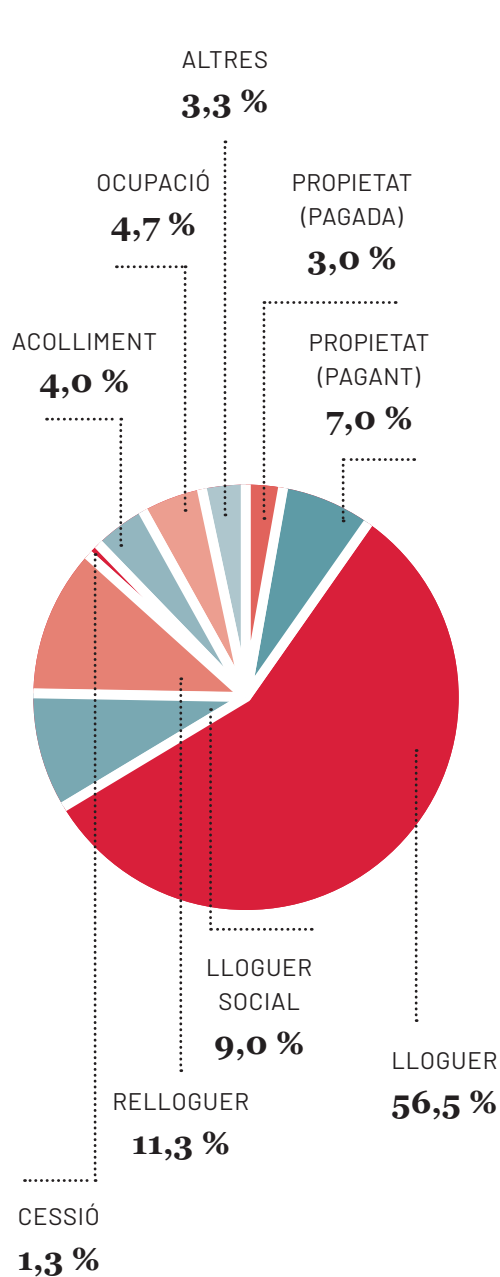
RÈGIM DE TINENÇA DE L'HABITATGE

Pel que fa a la situació de les llars en relació amb l'habitatge, un 76,8% d'aquestes es troben en règim de lloguer. D'aquestes, un 56,5% corresponen a lloguer privat, un 9% a lloguer social i un 11,3% en situació de relloguer. Tan sols un 10% de les llars tenen el seu habitatge en propietat; d'aquestes, un 3% ja han completat el pagament, mentre que un 7% es troben en procés de pagament de la hipoteca. La resta, un 13,2%, es troben en situacions més precàries, incloent llars ocupades, en acolliment o altres circumstàncies, com ara persones sense llar o vivint en situacions d'infrahabitatge. Aquestes dades il·lustren la situació vulnerable en què es troben moltes de les famílies ateses per Càritas Diocesana de Girona pel que fa a l'habitatge.

OCUPACIÓ LABORAL

Pel que fa a la situació laboral de les llars enquestades, es constata que el 38% de les persones estan treballant amb contracte, mentre que el 10% ho fan en ocupació informal. El 41% es troben en situació d'atur, el 9% són pensionistes i el 2% són estudiants. Aquestes dades mostren que gairebé la meitat de les persones enquestades estan fora del mercat laboral o bé en condicions laborals precàries, ja sigui perquè es troben aturades o treballen en l'economia informal.

Tipus d'habitatge

Situació laboral

A més, un aspecte clau d'anàlisi és la precarietat laboral que afecta una part important d'aquelles persones que tenen ocupació. Moltes d'elles, tot i comptar amb una feina, treballen en condicions molt inestables. La precarietat laboral es manifesta en forma de jornades reduïdes o discontinuades, amb un alt nombre de persones que treballen només uns pocs dies al mes. Aquesta situació, on un nombre significatiu de persones treballen entre 1 i 15 dies al mes, reflecteix l'alt nivell d'inseguretat econòmica i la dificultat per generar ingressos suficients per cobrir les necessitats bàsiques.

Aquesta realitat laboral precària augmenta la vulnerabilitat de les famílies, especialment en un context d'inflació persistent, on els preus augmenten i la capacitat adquisitiva de les famílies es veu compromesa. Les persones que es troben en feines temporals o a temps parcial no poden fer front amb facilitat a

l'augment del cost de la vida, fet que fa que depenguin en major mesura de l'ajuda social o d'altres tipus de suport extern.

D'altra banda, el fet que un 41% de les persones estiguin en situació d'atur és una dada alarmant, que posa de manifest les dificultats per accedir a una ocupació estable i de qualitat. Aquesta manca d'ocupació representa un factor de risc important per a la pobresa i l'exclusió social. La combinació de l'atur, la precarietat laboral i l'augment del cost de la vida suposa una càrrega insostenible per a moltes llars, que es veuen obligades a renunciar a despeses essencials com l'habitatge o l'alimentació per poder sobreviure.

En resum, la qualitat de l'ocupació entre les persones enquestades és un factor crucial per entendre la seva vulnerabilitat econòmica. La manca d'ocupació estable i la precarietat laboral augmenten la pressió sobre aquestes famílies, agreujant els efectes de la crisi inflacionària i deixant-les en una situació de gran dependència de les ajudes socials.

DADES D'IMPACTE

Aquest capítol se centrarà en l'anàlisi de les conseqüències de l'impacte de l'increment de preus provocat per una inflació disparada, una situació que ha exacerbat les dificultats amb què ja conviuen moltes famílies abans de l'actual crisi. Les llars ateses per Càritas Diocesana de Girona, prèviament afectades per problemàtiques estructurals de llarga durada, veuen com les seves condicions de vida es deterioren encara més en aquest context econòmic advers. La inflació ha vingut a agreujar una realitat que ja es trobava en una situació límit, fruit no només d'aquestes problemàtiques socials de base, sinó també dels efectes de crisis anteriors, com la crisi financera del 2008 i la crisi socioeconòmica derivada de la pandèmia de la COVID-19.

En aquest marc, el capítol analitzarà com l'augment descontrolat del cost de la vida ha impactat en les economies més precàries, i com aquestes famílies han hagut de desplegar estratègies de renúncia per sobreviure. Aquestes renúncies es tradueixen en la impossibilitat de cobrir necessitats bàsiques com l'alimentació, l'habitatge o els subministraments, accentuant encara més la seva vulnerabilitat.

Per tal d'entendre l'abast de la situació, el capítol començarà amb una darrera dada de perfil, fent un petit anàlisi de la situació econòmica de les famílies ateses en relació als seus ingressos. Aquest aspecte és clau per comprendre la magnitud de l'impacte que suposa aquest increment de preus en llars altament precàries. Posteriorment, s'analitzarà com aquest fenomen ha afectat de manera especialment severa alguns col·lectius específics, que es troben encara més exposats a les conseqüències d'aquesta crisi inflacionària.

INGRESSOS I DESPESES

D'acord amb les dades recollides en l'enquesta, prop del **89%** de les famílies ateses per Càritas Diocesana de Girona afirmen tenir ingressos regular, una entrada econòmica més o menys estable, mentre que un **11%** (unes **2.780 famílies**) declara no tenir-ne cap o tenir-los de forma esporàdica i puntual.

Quant a la procedència i quantia d'aquests ingressos:

Procedència dels ingressos	Ingressos familiars			
	0 a 300 €	301 a 900 €	901 a 1.200 €	Més de 1.200 €
OCUPACIÓ FORMAL	0,2 %	10,7 %	11,9 %	17,5 %
OCUPACIÓ INFORMAL	1,9 %	7,0 %	0,7 %	
PRESTACIÓ, SUBSIDI PER DESOCUPACIÓ O ERTO		8,3 %		
PENSIÓ JUBILACIÓ		1,7 %	0,7 %	0,2 %
ALTRES PENSIONS (VIDUITAT, INVALIDESA...)	1,0 %	4,6 %	0,5 %	
BEQUES O AJUDES A LA FORMACIÓ	18,2 %	0,5 %		
RGC	0,2 %	2,7 %	1,7 %	
IMV	0,5 %	2,4 %	1,5 %	0,2 %
ALTRES RENDES O AJUDES		4,9 %	0,2 %	
TOTAL	22,1 %	42,7 %	17,2 %	18,0 %

La gràfica mostra la distribució de la procedència dels ingressos de les famílies ateses per Càritas Diocesana de Girona, agrupats segons la quantia d'aquests ingressos. El fet més preocupant que s'observa és que una part significativa de les famílies es troba en franges d'ingressos molt baixos. En concret, un 22,1% de les famílies (més de 7.000) reporten uns ingressos mensuals de fins a 300€, una xifra extremadament baixa que fa pràcticament impossible cobrir les despeses bàsiques com l'habitatge, la salut, l'alimentació o els subministraments.

Aproximadament un 42,7% de les llars (unes 11.500) compten amb ingressos que es mouen entre els 301€ i els 900€, una franja que també es troba clarament per sota del llindar de pobresa, ja que difícilment permet satisfer totes les necessitats familiars, especialment en un context d'augment sostingut dels preus.

Si bé un 17,2% de les famílies disposen d'ingressos d'entre 901€ i 1.200€, i un 18% superen els 1.200€, és important destacar que aquestes quantitats continuen sent limitades en relació al cost de la vida i a l'increment dels preus dels bens essencials, com l'alimentació, l'habitatge o els subministraments energètics.

Aquestes dades reflecteixen un escenari en què una gran majoria de famílies no disposen d'ingressos suficients per cobrir les despeses mensuals, la qual cosa incrementa la seva vulnerabilitat i les obliga a recórrer a ajudes socials o a renúncies importants en aspectes essencials per a la seva subsistència. Les famílies amb ingressos molt baixos han de fer equilibris constants per arribar a final de mes, i aquesta pressió econòmica acaba tenint un efecte devastador sobre la seva qualitat de vida, agreujant la seva situació de precarietat i exclusió social.

L'anàlisi de la procedència dels ingressos de les famílies ateses per Càritas Diocesana de Girona revela una dependència destacada de fonts que no provenen d'un treball formal i estable. Això s'observa clarament en el fet que un percentatge significatiu de les famílies reben els seus ingressos a través d'ajudes socials o prestacions. Aquests ingressos, sovint baixos i intermitents, no proporcionen la seguretat financera necessària per afrontar les despeses bàsiques de forma sostenible a llarg termini.

D'acord amb la gràfica, s'evidencia que:

- **Les pensions** constitueixen la principal font d'ingressos per a un 17,5% de les famílies que tenen ingressos superiors a 1.200€. Això indica que, en els casos on existeix una pensió, aquestes llars tenen més possibilitats de superar el llindar de pobresa.
- **Les ajudes socials** són una font d'ingressos important per a moltes famílies. En particular, un 18,2% de les famílies que reben menys de 300€ mensuals depenen d'aquest tipus d'ajudes. Aquesta dada és preocupant perquè les ajudes socials no solen ser suficients per cobrir les necessitats bàsiques, especialment en un context d'inflació creixent. Així mateix, les famílies que depenen d'aquest tipus d'ajudes tenen menys capacitat d'adaptar-se a les fluctuacions econòmiques, com l'increment dels preus dels aliments o de l'habitatge.
- **El treball informal** és també una font rellevant per a famílies amb ingressos baixos. Aproximadament un 4,9% de les famílies que reben més de 1.200€ mensuals depenen d'ingressos provinents d'ocupacions informals, mentre que un 7% de les famílies amb ingressos d'entre 301€ i 900€ també hi depenen. Aquests ingressos, per la seva naturalesa irregular, no garanteixen una estabilitat econòmica a llarg termini i sovint impedeixen l'accés a drets laborals i socials, com les pensions o la protecció per desocupació.
- **El treball formal**, amb contracte, apareix en menor proporció entre les famílies amb ingressos baixos (menys de 300€), i és més freqüent entre les famílies que tenen ingressos superiors a 900€. Això demostra que les famílies amb ocupació formal tenen més possibilitats de tenir ingressos més

elevats, però, tot i així, el percentatge d'ingressos d'aquestes famílies encara pot ser insuficient per garantir una vida digna, atesa la pujada dels preus.

En conjunt, aquesta distribució dels ingressos segons la procedència demostra que la precarietat laboral i la dependència de prestacions socials són factors determinants que augmenten la vulnerabilitat de les famílies ateses. Això implica una necessitat urgent de polítiques públiques que no només augmentin el nivell de les ajudes, sinó que també fomentin la creació d'ocupació estable i de qualitat, que permeti a les famílies aconseguir una major autonomia econòmica.

DEPENDÈNCIA DE LES AJUDES ECONÒMIQUES

Un aspecte crucial que reflecteix la fragilitat econòmica d'aquest col·lectiu és que més del **45%** de les famílies ateses, unes **12.150**, depenen d'ajudes econòmiques per poder cobrir les seves necessitats essencials. Aquest fet posa de manifest la necessitat d'un suport social constant per a aquest segment de la població. Entre aquestes famílies, **6.870** es beneficien de beques menjador, una ajuda crucial per a les famílies amb nens escolaritzats, encara que aquestes ajudes solen ser inferiors als **300 euros** mensuals.

Altres **1.875 llars** es beneficien d'ajudes complementàries, com l'Ingrés Mínim Vital o la Renda Garantida de Ciutadania, però els imports sovint no són suficients per cobrir totes les despeses. De fet, només un **37%** de les famílies que reben aquestes ajudes perceben més de **901 euros** mensuals, mentre que el **55,2%** es mou entre **301 i 900 euros**. Només un petit **8%** d'aquestes famílies sobreviu amb menys de **300 euros** al mes, una situació que les col·loca en un risc elevat d'exclusió social.

TIPUS DE DESPESES DE LES FAMÍLIES

En termes de despeses, el **96,7%** de les famílies ateses, unes **26.000 llars**, reporten tenir despeses fixes mensuals, que constitueixen una càrrega financera important. Un **3,3% (891 llars)** declara no tenir despeses significatives de forma quotidiana.

Pel que fa a les despeses mensuals, una gran majoria de les famílies es mouen en una franja de despesa que va dels 0 als 200 euros, la qual cosa indica una limitació econòmica significativa. Aquestes despeses inclouen subministraments bàsics com el telèfon, internet, aigua, electricitat i gas, serveis essencials que, tot i que poden semblar de baix cost, representen una part considerable del pressupost familiar mensual, especialment per a les famílies amb ingressos més baixos. En aquest context, la dependència d'aquests serveis esdevé un repte constant, ja que qualsevol increment dels preus en aquests àmbits pot desequilibrar encara més la fràgil situació econòmica d'aquestes llars.

D'altra banda, el cost de l'habitatge és un dels factors més determinants en la pressió financera de les famílies. Moltes famílies amb hipoteca es troben pagant quotes elevades, situant-se en una forquilla entre els 501 i els 900 euros mensuals, una quantitat difícil d'assumir, especialment en el context actual d'increment de preus. A més, una gran part de les famílies viu en règim de lloguer, amb la majoria pagant entre 201 i 500 euros al mes, una xifra que, tot i semblar moderada, pesa enormement sobre famílies amb ingressos limitats. Aquest fet posa de manifest la falta d'accés a habitatges més assequibles o amb millors condicions de seguretat i dignitat.

Un altre aspecte important a considerar és la situació de relloguer, un indicador clar de la precarietat habitacional d'algunes famílies. Aquesta situació, a més de representar una manca d'estabilitat residencial,

sovint implica que les llars no poden accedir a habitatges en condicions adequades, cosa que agreuja la seva vulnerabilitat. La realitat de moltes d'aquestes famílies és la convivència en espais reduïts o compartits, amb condicions que no compleixen els mínims d'habitabilitat, la qual cosa acaba generant un entorn encara més inestable i insalubre per a moltes persones.

En resum, aquestes dades reflecteixen que les despeses en subministraments i habitatge exerceixen una pressió desmesurada sobre els ingressos familiars, i que la precarietat habitacional és una realitat per a moltes de les famílies ateses, la qual cosa incrementa les seves dificultats per superar la situació de vulnerabilitat.

IMPACTE SIGNIFICATIU EN LES DESPESES RELACIONADES L'HABITATGE

Segons els resultats obtinguts, un percentatge significatiu de llars ha experimentat un augment substancial en el cost dels subministraments, amb un 65 % del total indicant aquest increment. Pel que fa als costos associats a l'habitatge, el 37 % de les llars ha sofert un augment en el lloguer, relloguer o hipoteca. És important destacar que un 30 % de les llars han hagut de fer front simultàniament a l'augment dels subministraments i dels costos d'habitatge, cosa que posa de manifest la doble pressió econòmica que afecta aquestes famílies.

D'aquestes llars, un 26,5 % ha identificat l'augment del lloguer com el factor més significatiu, superant així el pes del cost dels subministraments en la seva economia familiar. Aquest fet indica que per a moltes llars el cost de l'habitatge continua sent un dels principals motius de vulnerabilitat financera.

A més, un 7,6 % de les llars ha rebut un ajornament de pagament per part del seu arrendador a causa de la impossibilitat de complir amb les seves obligacions econòmiques durant l'any, cosa que revela una situació de precarietat sostinguda en el temps per a aquestes famílies. D'altra banda, un 9 % de les llars ha denunciat haver patit situacions d'abusos legals per part del propietari o arrendador, com ara intents de rescissió de contracte o fins i tot amenaces de desnonament, un escenari que agreuja la inseguretat residencial d'aquestes famílies.

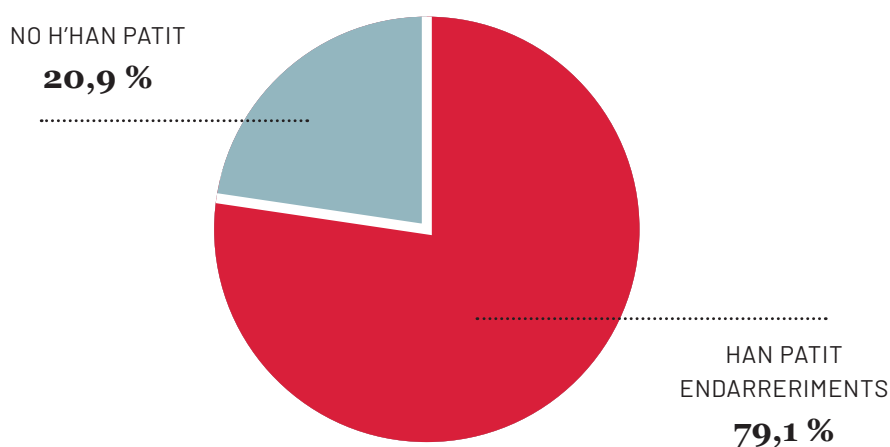
Pel que fa a la necessitat de canvi d'habitatge, un 49,2 % de les llars ha manifestat aquesta necessitat durant l'últim any. Malgrat aquesta demanda urgent, un 91 % d'aquestes llars no ha pogut realitzar el canvi d'habitatge desitjat, és a dir, un 45 % del total de llars es troba en una situació de bloqueig residencial, sense possibilitat d'accedir a una solució millorada. Entre les llars que han patit un augment tant en subministraments com en els costos d'habitatge, el 15 % també ha expressat la impossibilitat de canviar d'habitatge, fet que agreuja encara més la seva situació de vulnerabilitat.

Aquests resultats apunten clarament a la necessitat d'intervencions estructurals que permetin garantir l'accés a un habitatge digne i a la regularització de les condicions dels subministraments bàsics per a les famílies més afectades.

PROBLEMES AMB EL PAGAMENT DE DESPESES

L'informe també analitza com moltes famílies han experimentat greus dificultats econòmiques davant l'increment dels preus, sobretot en relació amb despeses bàsiques com l'habitatge i els subministraments. Tot i que una gran majoria de les llars han patit les conseqüències d'aquesta situació, només una part d'elles s'ha endarrerit en els seus pagaments fixes, com el lloguer, la hipoteca o els subministraments. Aquest fet posa de manifest que moltes famílies fan un esforç extraordinari per evitar aquests endarreriments.

Endarreriments en les despeses de l'habitatge

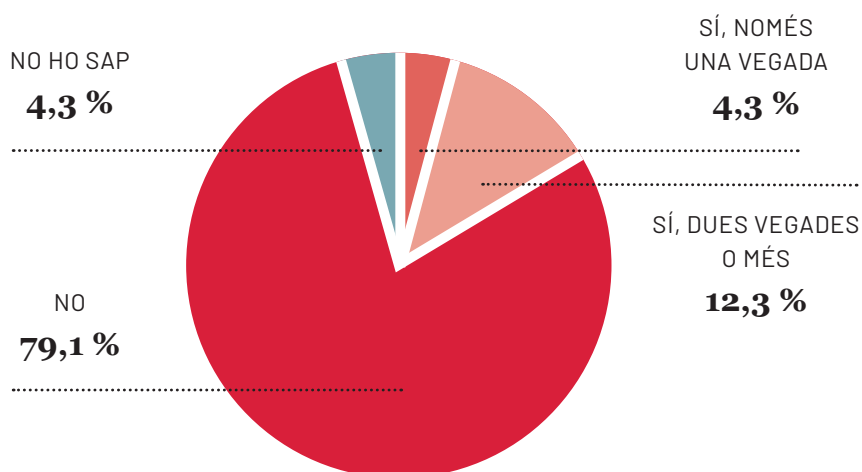

ments, sovint prioritant aquestes despeses per davant d'altres necessitats, i renunciant a altres àmbits importants de la seva vida quotidiana per no caure en situacions encara més greus, com el desnonament o la pèrdua de serveis essencials.

Un altre indicador rellevant de la vulnerabilitat d'aquestes famílies és el percentatge d'endarreriments en el pagament de les despeses relacionades amb l'habitatge. Tot i que al voltant del 79,1% de les famílies no ha experimentat endarreriments en els pagaments de l'habitatge, això no significa necessàriament que no tinguin dificultats econòmiques. Més aviat, aquesta dada revela que les famílies prioritzen el pagament de l'habitatge per evitar conseqüències greus com desnonaments o l'acumulació de deutes. Aquesta prioritació es fa sovint a costa de retallar altres despeses essencials, com l'alimentació, la salut o el vestuari, la qual cosa subratlla l'estratègia de supervivència a la qual es veuen abocades.

Un 20,9% de les llars ha patit endarreriments en el pagament de l'habitatge, moltes d'elles amb endarreriments repetits al llarg de l'any. Això indica que la situació econòmica d'aquestes famílies és

Nombre d'endarreriments

encara més fràgil i que les conseqüències d'un impagament poden ser devastadores. Aquestes famílies sovint es veuen obligades a decidir quines despeses poden ajornar o renunciar completament per evitar perdre l'accés a un habitatge digne. Així, malgrat que aquestes famílies aconseguen prioritzar el pagament del lloguer o la hipoteca, aquest fet es tradueix en importants sacrificis en altres àmbits del seu dia a dia.

En relació a les famílies que sí han patit algun endarreriment durant aquest període, un 12,3% de les llars ha tingut almenys un endarreriment durant l'any, mentre que un 4,3% ha experimentat dos o més endarreriments. Aquesta situació és preocupant, ja que els endarreriments reiterats són un indicador de vulnerabilitat econòmica creixent. Tot i que el percentatge és inferior en comparació amb aquells que han aconseguit mantenir els pagaments al dia, aquestes famílies solen haver de fer grans sacrificis, com reduir altres despeses bàsiques per poder complir amb els pagaments relacionats amb l'habitatge. El 4,3% restant no sap si ha tingut endarreriments, la qual cosa també reflecteix una possible desorganització o manca de control en la gestió de les seves despeses, un altre senyal de precarietat.

Pel que fa als subministraments bàsics, com l'aigua, el gas, l'electricitat o internet, la situació és encara més alarmant: un 37,2% de les famílies ha tingut endarreriments en aquests pagaments, fet que posa de manifest la dificultat creixent per mantenir-se al dia amb les despeses bàsiques de la llar. La crisi econòmica i l'augment dels preus, especialment en subministraments energètics, han agreujat la situació d'aquestes famílies, que es veuen obligades a prendre decisions difícils com viure sense calefacció, renunciar a l'accés a internet o reduir l'ús d'electricitat, tot per evitar la pèrdua del seu habitatge. Aquestes decisions afecten directament la qualitat de vida de les famílies, amb impactes especialment greus en la salut, el benestar i la inclusió social, especialment en un context on moltes d'aquestes llars ja arrossegaven vulnerabilitats estructurals abans de l'increment de la inflació.

En resum, el fet que una part important de les famílies ateses eviti l'endarreriment en el pagament de l'habitatge no reflecteix una estabilitat econòmica, sinó que mostra la gravetat de les renúncies que fan en altres àrees essencials per poder mantenir el sostre. Això posa de manifest la precarietat en què es troben aquestes famílies, que han de viure contínuament entre decisions crítiques per assegurar-se la supervivència.

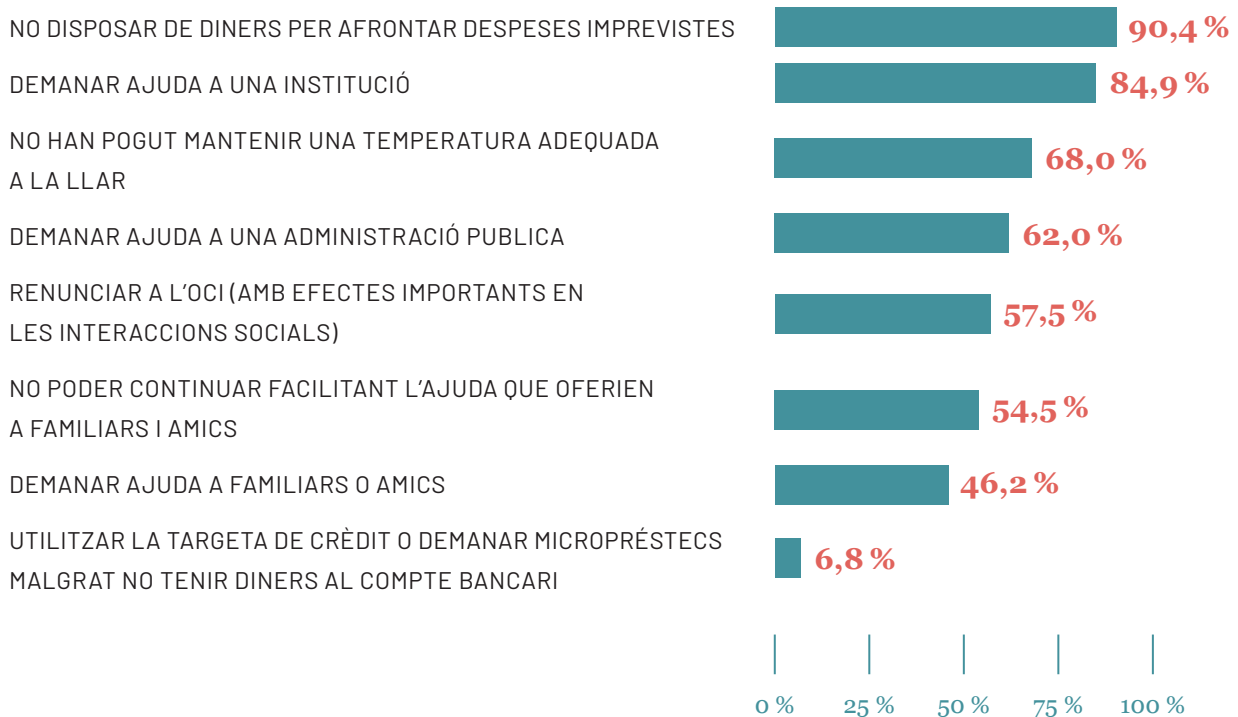
4.1. ESTRATÈGIES I RENÚNCIES

Davant d'aquest escenari, moltes famílies s'han vist obligades a adoptar estratègies de supervivència per intentar fer front a la seva situació econòmica.

Les dades que recull la gràfica posen de manifest les diverses mesures que les llars han hagut d'adoptar davant l'augment del cost de la vida i la reducció dels ingressos, causant un impacte greu en la seva estabilitat econòmica i benestar. La informació evidencia que la immensa majoria de les unitats familiars ateses, un 90,4%, que representa un total de 24.300 llars, no disposen de capacitat per fer front a despeses imprevistes. Aquesta situació d'extrema vulnerabilitat fa que qualsevol contratemps, per petit que sigui, pugui desestabilitzar completament l'economia familiar, cosa que evidencia una manca de marge de maniobra financer per a aquestes llars.

A més, un 84,9% de les famílies han hagut de recórrer a l'ajuda d'institucions. Això subratlla la importància del suport extern per garantir la subsistència, ja que moltes d'aquestes famílies es troben incapaces de sostenir-se només amb els seus recursos propis. Aquesta dependència creixent de les ajudes externes

Estratègies de renúncia

mostra una situació estructuralment crítica, en què els serveis socials i les entitats del tercer sector juguen un paper fonamental per cobrir les necessitats bàsiques d'una part important de la població.

A més, un 68% de les famílies, és a dir, unes 18.360 llars, no poden mantenir una temperatura adequada a la seva llar durant els mesos més freds. Aquesta situació de pobresa energètica, amb la incapacitat de fer front als costos dels subministraments bàsics com la calefacció, augmenta el risc de malalties associades amb el fred i empitjora la qualitat de vida general d'aquestes llars. La pobresa energètica és un símptoma clar de la vulnerabilitat en què es troben aquestes famílies, afectant especialment les llars amb persones amb necessitats de salut o amb infants petits, que necessiten una temperatura òptima per al seu desenvolupament.

Les dades també recullen que el 62% de les famílies també ha demanat ajuda a alguna administració pública, posant de relleu el paper clau que aquestes institucions han de jugar en la provisió de suport econòmic. Tot i així, l'elevada proporció de persones que recorren a altres institucions o entitats del tercer sector demostra que sovint les ajudes públiques no són suficients per cobrir totes les necessitats.

D'altra banda, un 57% de les famílies (aproximadament 15.390 llars) ha hagut de renunciar a activitats d'oci o reduir substancialment les seves relacions socials. Aquesta renúncia no només limita l'accés a moments d'esbarjo i relaxació, sinó que també suposa una pèrdua d'interaccions socials, que són una eina essencial per a la cohesió comunitària i el desenvolupament personal. La manca de connexions socials afecta directament el benestar emocional i mental dels membres de la llar, ja que aquestes relacions sovint proporcionen suport, seguretat i una sensació d'afiliació, especialment en moments de dificultat. L'aïllament social, combinat amb la impossibilitat de desconnectar de les tensions quotidianes, augmenta el risc de patir estrès, ansietat i depressió, impactant de manera més aguda en infants i adolescents, que depenen en gran mesura de les relacions socials per al seu creixement emocional i psicològic. La falta

d'oportunitats per a socialitzar o participar en activitats recreatives posa en perill el benestar integral de les famílies, deixant-les en una situació de vulnerabilitat emocional que pot tenir conseqüències a llarg termini. Pel que fa a l'entorn familiar i de suport directe, un 46,2% de les famílies han demanat ajuda a familiars o amics. Aquesta dada ens fa veure que, tot i la dependència de les institucions, les xarxes familiars i de suport personal continuen sent un recurs important per moltes llars, tot i que aquestes xarxes també es veuen progressivament limitades. De fet, un 54,5% de les famílies ha deixat de poder oferir ajuda a altres persones, una clara indicació que el deteriorament econòmic afecta de manera generalitzada les xarxes de suport mútues, debilitant els mecanismes tradicionals d'assistència recíproca entre familiars i amics.

Finalment, un petit percentatge, però significatiu, el 6,8% (que representa prop de 2.000 famílies), ha hagut de recórrer a estratègies financeres arriscades, com l'ús de targetes de crèdit o la sol·licitud de micropréstecs tot i no tenir liquiditat al compte bancari. Aquest recurs, tot i representar una mesura de supervivència immediata, pot empitjorar greument la situació econòmica d'aquestes famílies, generant un endeutament difícil de sostenir a llarg termini i, en alguns casos, agreujant la vulnerabilitat social d'aquestes llars.

En conjunt, aquestes dades revelen un escenari de gran precarietat en què moltes famílies han de prendre decisions difícils per prioritzar despeses, sovint renunciant a necessitats bàsiques o recorrent a mecanismes d'ajuda externa.

CONCLUSIONS

L'informe posa de manifest l'impacte sever que ha tingut la inflació entre 2022 i 2024 en les famílies més vulnerables, especialment aquelles ateses per Càritas Diocesana de Girona. L'evolució dels preus ha desencadenat una crisi social i econòmica sense precedents en els darrers anys, amb efectes acumulatius en sectors essencials com l'alimentació, l'habitatge i els subministraments. Aquest augment dels costos ha afectat de manera desproporcionada les famílies amb menys recursos, exacerbant les desigualtats i provocant situacions de pobresa crònica en molts casos. A continuació, es detallen les conclusions més rellevants:

1 L'IMPACTE ACUMULAT DE LA INFLACIÓ HA AGREUJAT LA VULNERABILITAT DE LES FAMÍLIES ATESES

Durant el període 2022-2024, la inflació ha mantingut un efecte acumulatiu, amb un augment sostingut del cost dels béns i serveis bàsics. L'informe destaca que els preus dels aliments han augmentat entre un 12% i un 15%, mentre que els subministraments energètics i els preus del lloguer han experimentat increments del 10% al 12%. Aquest augment acumulat ha tingut un impacte especialment sever en les llars amb ingressos baixos, amb el 45% de les famílies dependent d'ajudes socials per poder cobrir les seves necessitats bàsiques.

Aquests increments, combinats amb una moderació insuficient de la inflació el 2023 i 2024, han provocat que moltes famílies no hagin pogut recuperar el seu poder adquisitiu. Així mateix, la inflació subjacent (que exclou aliments no elaborats i productes energètics) s'ha mantingut en nivells elevats, dificultant encara més la situació d'aquestes famílies. Aquest fenomen ha deixat un rastre de precarietat, augmentant el risc d'exclusió social i cronicitat de la pobresa.

2 ESCALADA DEL COST DE L'HABITATGE I ELS SUBMINISTRAMENTS BÀSICS

L'increment del cost de l'habitatge ha estat un dels factors més determinants en l'empobriment de les famílies ateses. Segons l'informe, un 30% de les llars ha patit increments simultanis tant en el cost dels subministraments com en els costos d'habitatge, la qual cosa ha agreujat la seva situació econòmica. El preu dels subministraments bàsics, com l'electricitat i el gas, ha augmentat un 15-18% durant aquest període, dificultant el manteniment d'un nivell de vida adequat per a les famílies més vulnerables. L'informe també destaca que un 26,5% de les llars han identificat l'augment del lloguer com la càrrega financera més significativa.

Aquest escenari ha portat a moltes famílies a viure en situacions d'infrahabitatge o relloguer, amb un accés limitat a habitatges dignes i assequibles. A més, un 49,2% de les famílies han expressat la necessitat de canviar d'habitatge per motius econòmics, però el 91% d'elles no ha pogut realitzar aquest canvi a causa de la manca de recursos.

3 POBRESA ENERGÈTICA I RENÚNCIES EXTREMES

Una de les conseqüències més greus de l'increment dels preus dels subministraments ha estat l'agreujament de la pobresa energètica. Segons l'informe, un 68% de les famílies ateses no poden mantenir una temperatura adequada durant els mesos més freds, amb un risc important per a la salut i el benestar dels membres de la llar, especialment els infants i les persones grans. La pobresa energètica és un símptoma clar de la vulnerabilitat d'aquestes famílies, que es veuen forçades a prioritzar altres despeses com l'habitatge o l'alimentació, renunciant així a condicions de vida dignes.

A més, el 90,4% de les famílies no disposen de diners suficients per fer front a despeses imprevistes, i el 84,9% han hagut de recórrer a ajudes d'institucions per subsistir. Aquestes dades evidencien la dependència creixent d'ajudes externes per fer front a les necessitats bàsiques, i subratllen la precarietat financera en què es troben.

4 LIMITADA COBERTURA DE LES AJUDES SOCIALS COM L'IMV I LA RGC

Tot i que un 45% de les famílies depenen d'ajudes socials, l'informe destaca que només un 9,2% de les llars es beneficien d'ajudes complementàries com l'Ingrés Mínim Vital (IMV) o la Renda Garantida de Ciutadania (RGC). Aquesta dada reflecteix una cobertura molt limitada d'aquestes ajudes en relació a la necessitat real. A més, només un 37% de les famílies que reben aquestes ajudes perceben més de 901 euros mensuals, mentre que un 55,2% es troba en la franja entre 301 i 900 euros. Això indica que, encara que les famílies accedeixin a aquestes ajudes, els imports no són suficients per fer front als augments acumulats dels costos bàsics.

Aquesta limitació fa que moltes famílies continuïn en una situació de vulnerabilitat, ja que, tot i rebre aquestes prestacions, no poden cobrir de manera adequada les necessitats bàsiques com l'habitatge, els subministraments o l'alimentació. Això posa en evidència la necessitat de revisar els criteris d'accés i la quantia de les ajudes per adaptar-les a la realitat econòmica actual.

5 CRONIFICACIÓ DE LA POBRESA

L'informe posa de relleu el risc de cronificació de la pobresa entre les famílies ateses, especialment aquelles que depenen de manera permanent d'ajudes econòmiques. El 45% de les famílies necessiten aquestes ajudes per cobrir les seves necessitats bàsiques, un fet que mostra com la inflació ha empès aquestes llars a una situació d'extrema precarietat. A més, un 9% de les llars han experimentat abusos legals per part dels propietaris o arrendadors, amb intents de rescissió de contractes o desnonaments, cosa que agreuja la seva inseguretat residencial.

Aquest escenari evidencia la urgència de dissenyar polítiques socials i econòmiques que evitin la cronificació de la pobresa i garanteixin un nivell de vida digne per a aquestes famílies, així com mecanismes de protecció adequats per evitar abusos en l'àmbit de l'habitatge.

PROPOSTES

1 REFORÇ DE LES MESURES DE PROTECCIÓ SOCIAL PER A LES FAMÍLIES VULNERABLES

Una de les principals conclusions de l'informe és que el sistema de protecció social actual no és suficient per fer front a les necessitats de les famílies més afectades per la crisi inflacionista. La dependència d'ajudes socials és elevada, amb un 45% de les llars depenent-ne per cobrir les necessitats bàsiques, però moltes d'aquestes ajudes són insuficients en termes de quantia i abast.

PROPOSTES:

- **Incrementar la cobertura i l'import de les prestacions socials:** Ampliar la cobertura de prestacions com l'Ingrés Mínim Vital (IMV) i la Renda Garantida de Ciutadania (RGC), augmentant els imports per assegurar que les famílies no només cobreixin les seves necessitats bàsiques, sinó que també puguin fer front a l'augment del cost de la vida. L'informe destaca que moltes llars depenen d'aquests ajuts per sobreviure, però els imports actuals són clarament insuficients en un context d'inflació persistent.
- **Simplificar els requisits d'accés:** Moltes famílies vulnerables, especialment aquelles en situació administrativa irregular (16,6% de les llars), entre moltes altres, tenen dificultats per accedir a aquestes prestacions. És urgent simplificar els requisits i garantir que totes les famílies, independentment de la seva situació administrativa, tinguin accés als suports econòmics necessaris.
- **Revisió del sistema d'ajudes** per garantir que els mecanismes de protecció siguin àgils i estiguin adaptats a les noves realitats socials. L'informe reflecteix que moltes famílies, encara que reben prestacions, no tenen els recursos suficients per mantenir una vida digna. Això posa de manifest la necessitat de revisar i ajustar les polítiques de protecció per evitar que les famílies caiguin en la pobresa crònica.

2 MILLORA EN L'ACCÉS A UN HABITATGE DIGNE I ASSEQUIBLE

L'informe mostra que el cost de l'habitatge s'ha convertit en una de les càrregues econòmiques més significatives per a les famílies vulnerables. Un 30% de les llars ha patit augment simultanis en els subministraments i els costos d'habitatge, cosa que ha empitjorat la seva situació econòmica. Això revela la insuficiència de les polítiques actuals de protecció en matèria d'habitatge.

PROPOSTES:

- **Creació d'un parc públic d'habitatge social:** Cal un augment substancial de l'oferta d'habitatge social per reduir la pressió sobre el mercat privat i garantir que les famílies més vulnerables

- tinguin accés a habitatges dignes i assequibles. L'informe reflecteix que la majoria de les llars viuen en règim de lloguer privat (56,5%), on l'augment dels preus és una causa central de vulnerabilitat.
- **Regulació del mercat del lloguer:** Implementar una política de control dels preus del lloguer, especialment en les zones amb més demanda, per evitar que les famílies es vegin obligades a pagar quotes que superin el 40% dels seus ingressos. L'informe destaca que un 26,5% de les famílies considera l'augment del lloguer com la càrrega financera més gran, posant de manifest la necessitat urgent de regulació.
 - **Ampliació del programa de subvencions per al pagament del lloguer:** Potenciar el sistema d'ajudes al lloguer, especialment en els casos de més vulnerabilitat. Caldrà, a més, que tinguin en compte l'augment sostingut del cost de l'habitatge en relació als ingressos de les famílies. Aquestes ajudes han de ser suficients per assegurar que les famílies no es vegin forçades a destinar gran part dels seus ingressos al pagament de l'habitatge.
 - **Mecanismes de protecció davant el desnonament:** Tot i els avenços legislatius, els desnonaments continuen sent una realitat per a moltes famílies. És necessari que es reforcin les mesures de protecció per evitar que les famílies es vegin desallotjades per impagament, especialment en situacions en què s'ha identificat un abús legal per part dels propietaris (9% de les llars enquestades). Les polítiques han de garantir de forma més clara el dret a un habitatge digne i protegir les famílies contra abusos i rescissions arbitràries de contracte.

3 GARANTIR EL DRET ALS SUBMINISTRAMENTS BÀSICS: COMBATRE LA POBRESA ENERGÈTICA

L'informe subratlla la gravetat de la pobresa energètica, amb un 68% de les famílies que no poden mantenir una temperatura adequada a la llar. Aquestes dades evidencien la necessitat urgent d'actuar en aquest àmbit per evitar que les famílies hagin de renunciar a necessitats bàsiques com la calefacció o l'electricitat.

PROPOSTES:

- **Subvencions per a subministraments bàsics:** És urgent establir ajudes específiques per cobrir part dels costos dels subministraments bàsics, especialment per a les famílies que no poden fer front a l'augment dels preus de l'electricitat, el gas i l'aigua. Aquestes ajudes han de ser accessibles de manera àgil i han de cobrir una part significativa de les despeses energètiques de les famílies en situació de pobresa energètica.
- **Tarifes socials d'energia:** Crear una tarifa social específica per a l'energia que s'apliqui automàticament a les famílies vulnerables, garantint que els preus de subministrament es mantinguin dins de límits assequibles. Aquest tipus de tarifes han de tenir un seguiment continuat per assegurar que no només s'apliquen a casos extrems, sinó també a aquelles llars que s'han vist empobrides pel context inflacionari.
- **Millora en l'eficiència energètica de les llars:** A llarg termini, és necessari invertir en la rehabilitació energètica dels habitatges de les famílies vulnerables per reduir el cost de la calefacció i el consum energètic. Això inclou la millora de l'aïllament tèrmic, la renovació de sistemes de calefacció i l'aposta per energies renovables.

4 INCLUSIÓ DE LES FAMÍLIES EN SITUACIÓ ADMINISTRATIVA IRREGULAR

L'informe reflecteix que un 16,6% de les famílies ateses es troben en situació administrativa irregular, la qual cosa les exclou de moltes ajudes públiques i suports socials. Aquest col·lectiu es troba especialment desprotegit en l'actual context de crisi, i és necessari que les polítiques públiques actuïn per garantir-ne la inclusió.

PROPOSTES:

- **Accés a les ajudes públiques:** Establir mecanismes perquè les famílies en situació administrativa irregular puguin accedir a ajudes públiques sense importar la seva situació legal. La protecció social ha de ser garantida per a totes les persones, independentment del seu estat administratiu.
- **Regularització administrativa:** Facilitar processos de regularització per a les famílies que ja es troben establertes i arrelades a Catalunya. Ajudar aquestes famílies a regularitzar la seva situació suposaria una millora en la seva capacitat per accedir a drets i ajudes, i en conseqüència, una reducció de la seva vulnerabilitat.

www.caritasgirona.cat

- /caritasgirona
- @caritasgirona
- @caritasgirona

Càritas Diocesana de Girona

c/ Pujada de la Mercè, 8 . 17004 Girona
Tel. 972 20 49 80